

نامه ریچارد فرای به مهدی بیانی

از زمانی که نسخه قابوس نامه/ اندرزنامه - که بعدتر به کاپوسنامه فرای معروف شد - در ایران کشف شد، ولوله‌ای در عالم ادیبان و نسخه‌دوستان انداخت، و این ادامه داشت تا وقتی که نسخه به تفاریق به امریکارفت و قسمتی از آن را کورکیان مجموعه‌دار و قسمتی را موزه سین سیناتی خرید. بعدتر پروفیسور هنینگ به سبب وجود تعدادی کلمات مغلوط پهلوی در آن متوجه شد که نسخه ساخته دوره اخیر است و طبعاً گلاهی بس گشاد بر سر خریداران آن رفته است. وی فی الفور در نامه‌ای بلندبالا دوست دانشمند ایرانی خود مجتبی مینوی را به ساختگی بودن آن توجه داد و نتیجه آن شد که مینوی «داستان تزویر» را در مقاله‌ای مبسوط نوشت و همه عالم را فهماند که نسخه کاپوسنامه‌ای که آقای ریچارد فرای خریده و به امریکا برده سرتاپا جعل است و ساختگی. و این ظاهرأ برای اولین بار بود که آشکارا پرده از دستگاه نسخه‌سازی خانواده‌ای که مهارتی حیرت‌انگیز در خلق شاهکارهای جعلی داشتند، برداشته شد. قبل از آنکه ساختگی بودن نسخه «لو» رود، انگشت تمام اتهامات حقوقی و قانونی خروج نسخه از ایران متوجه دو نفر بود: نخست دکتر مهدی بیانی که درباره او گفتند چون او نسخه خطی خوب می‌شناسد و به ارزش مادی آن آگاه است، و علاوه بر ریاست کتابخانه ملی، در وزارت فرهنگ و هنر هم مسئول بخش صدور مجوز خروج نسخه است، پس این کار فقط از عهده او ساخته است. پس در ایران او بیش از همه و هر کس در مظان اتهام قرار گرفت. دیگر دکتر ریچارد فرای که بسیار طبیعی بود درباره او بگویند «یواشکی» و با همکاری و همدستی دکتر بیانی نسخه را از ایران خارج کرده است... . اجمالاً آنکه، خبر خروج این نسخه در مطبوعات وقت منتشر شد و دکتر بیانی هم جوابی در پاسخ به نوشته‌ای از مرحوم حبیب یغمایی نوشت که قسمتی از آن، پیش از این یادداشت آمده است. دو سندی که در اینجا ارائه می‌شود مربوط به همین موضوع است که اصل آنها به مجموعه دکتر بیانی تعلق دارد و به لطف خانواده آن مرحوم در اختیار این بنده قرار گرفته است. با تشکر از خانواده محترم آن استاد فقید. ناگفته نماند که مرحوم مجتبی مینوی در ابتدا ریچارد فرای را مسئول خروج نسخه از ایران دانسته بود، اما بعدها در یادداشتی اعلام کرد که فرای دستی در این کار نداشته است. این یادداشت هم قبل از این، پس از ترجمه خاطرات دکتر ریچارد فرای آمده است.

نادر م. کاشانی

جناب آقای دکتر بیانی دوست عزیزم،
 ۲۷ فوریه ۱۹۵۷
 از رسیدن نامه جنابعالی خیلی خوشحال شدم. انشاء الله سرکار و رفقای بنده در کتابخانه و موزه با صحت و تندرستی هستند. توی این مکتوب نامه از دکتر دیماندر رئیس شعبه اسلامی در موزه متروپلیتان در نیویورک می‌گذارم و از آن معلوم می‌شود که آنچه آقای مینوی در خصوص بنده در کتابچه خود نوشت غلط است. بنده هیچ وقت نسخه یا آثار قدیم از ایران بدون اجازه نیاوردم و هیچ وقت آن کار را نمی‌کنم. از مینوی بنده بیشتر ایراندوست هستم. انشاء الله جنابعالی را این تابستان در تهران تکرار به خدمت ایشان خواهم رسید.^۱
 سلام‌های فراوان از مخلص شما ریچارد فرای

جناب آقای دکتر فرای،
 ۱۱ فوریه ۱۹۵۷
 نامه مورخ ۴ فوریه سرکار را دریافت کردم و خوشحالم که قاطعانه بیان دارم این شایعاتی که جنابعالی نسخه خطی اندرزنامه را از ایران برای این کشور خریداری کرده‌اید کاملاً بی پایه و اساس است. بنده با چگونگی فروش نیمی از نسخه به موزه سین سیناتی آشنا هستم و می‌توانم قطعاً عرض کنم جنابعالی آن فردی نیستید که نسخه را به این کشور آورده و یا معامله فروش آن را انجام داده‌اید. ارادتمند [امضا: دیماندر]

^۱ سهوالقلم‌های نویسنده در متن اصلاح شده است.

HARVARD UNIVERSITY
CENTER FOR MIDDLE EASTERN STUDIES

27 February 1967

WILLIAM L. LANGER, Director
RICHARD N. FRYE, Associate Director
DERWOOD W. LOCKARD, Executive Secretary

16 DUNSTER STREET
CAMBRIDGE 38
MASSACHUSETTS

جناب آغا دکتربیانی دوست عزیز
از رسیدن نامه جنابعالی خیلی خوشحال شدم. انشاء الله سرکار و زقاده نبره در کتابخانه
و عوزه با بصرت و تندرستی هستند. توی این مکتوبه نامه‌ی از دکتربیانی دیماند رئیس
شعبه اسلامی در موزه متروپلیتان در نیویورک میگذارم و از آن معلوم میشود که
آخیر آغا مینوی در خصوص نبره در کتابخانه خود نوشت غلط است. نبره هیچ
وقت نسخه یا آثار قدیم از ایران بدون اجازه ناوردم و هیچ وقت آن کاررانی
کنم. از مینوی نبره بیشتر ابراندوست هستیم. انشاء الله جنابعالی باین تابستان
در تهران تکرار خدمت ایشان خولم رسید. سلامهای فراوان از
مخلص ریچارد فرای

نامه ریچارد فرای به مهدی بیانی.

THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART
NEW YORK 28, N. Y.

Department of Near Eastern Art

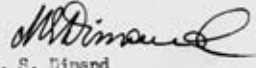
February 11, 1967

Prof. Richard N. Frye
Center for Middle Eastern Studies
Harvard University
16 Dunster Street
Cambridge 38, Mass.

Dear Dr. Frye:

I have received your letter of February 4th and
I am pleased to state categorically that rumors that you
brought the manuscript of the "Andarz-nama" from Iran to
this country, are without any foundation. I am familiar
with the circumstances of the sale of one half of the manu-
script to the Cincinnati Museum, and I can say definitely
that you were not the person who brought the manuscript to
this country or made the transaction for its sale.

Sincerely yours,

M. S. Dinand
Curator

MSD:res

نامه موريس ديماند به ریچارد فرای (از مجموعه دکتر مهدی بیانی).